

ТАҲЛИЛИ

таъсири танзимкунӣ ба лоиҳаи қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон “Дар бораи ворид намудани иловаҳо ба қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон аз 30 декабри соли 2022, №157”

Номи санади меъёрии ҳуқуқӣ бо забони тоҷикӣ.	Қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон “Дар бораи ворид намудани иловаҳо ба қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон аз 30 декабри соли 2022, №157”
Маълумот дар бораи таҳиякунандаи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ.	Бонки миллии Тоҷикистон.
Доираи ташкилотҳое, ки амали санади меъёрии ҳуқуқӣ ба онҳо паҳн мегардад.	Ташкилотҳои қарзӣ
Мухлати қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ.	31.01.2024
Маълумот дар бораи ҷойгир намудани огоҳинома оид ба таҳияи санади меъёрии ҳуқуқӣ.	Огоҳинома дар бораи таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии мазкур дар Феҳристи нақшаҳои таҳияи лоиҳаҳои санади меъёрии ҳуқуқии Портали интернетии иттилоотии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон санаи 12.10.2023 ҷойгир карда шуда, машварати оммавӣ нисбати лоиҳаи қарори мазкур аз 12 октябри соли 2023 то 12 ноябри соли 2023 гузаронида шудааст.
Маҷмуи тақлифҳои аз рӯи натиҷаи ҷойгиркунонии огоҳинома оид ба омода намудани санади меъёрии ҳуқуқии воридгардида ва хулосаи таҳиякунанда оид ба онҳо	Аз рӯи натиҷаи ҷойгиркунонии огоҳинома оид ба омода намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии мазкур тақлифу пешниҳодҳо ворид нагардидааст.

	<p>Оид ба иштирок накардани шахсони воқеӣ, ҳуқуқӣ ва мақомоти давлатӣ дар раванди машварати оммавӣ, дар хулосаи Маркази миллии қонунгузории назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 13 ноябри соли 2023, №138/2с дарҷ гардидааст.</p>
<p>Тавсифи мушкилот, ки барои ҳал намудани он қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ зарур аст ва оқибатҳои эҳтимолии он дар ҳолате, ки агар ягон амал андешида нашавад.</p>	<p>Қайд кардан зарур аст, ки додани қарз ин яке аз амалиёти асосии ташкилотҳои қарзӣ ба ҳисоб меравад ва раванди додани қарз ва ҳисоб кардани фоизи он бояд чунон ба роҳ монда шавад, ки манфиатҳои тарафайн ҳифз шаванд.</p> <p>Мавриди зикр аст, ки ташкилотҳои қарзии хурд ва фондҳои қарзии хурд ҳуқуқи гузаронидани амалиёти бонкии зеринро – пешниҳоди қарзҳои хурд ва бастани қарордодҳои форвардӣ ва своп барои худро доро мебошанд ва бинобар зиёд накардани хароҷотҳои амалиётӣ барои ташкил ва нигоҳ доштани марказҳои хизматрасонии маблағгузории хурд ҷиҳати ҷойгиркунии захираҳои қарзии худ ва дастрасии аҳоли ба маблағҳои нисбатан арзон, хоҳиши ба воситаи воҳидҳои сохтории дигар ташкилотҳои қарзӣ пешниҳод намудани маблағҳои қарзиро иброз намуданд.</p> <p>Бинобар зиёд будани</p>

	<p>хароҷотҳои амалиёти ташкилотҳои қарзии хурд ва фондҳои қарзии хурд, ки ба арзиши қарз таъсир мерасонад барои кушодани воҳидҳои сохторӣ аз ҷумла дар ноҳияҳои дурдасти ҷумҳурӣ мушкилот эҷод менамояд.</p> <p>Дар дастурамали мазкур талабот оид ба пешниҳоди қарзи муштарак пешбинӣ нашудааст, аз ин лиҳоз зарурати ворид намудани иловаҳо барои ҳал намудани мушкилоти мазкур ба миён омад.</p> <p>Бояд қайд намуд, ки қабули иловаҳо ба қарори мазкур ва ба роҳ мондани муносибатҳои нави қарзӣ – қарзи муштарак метавонад барои амали намудани дурнамои нақшаи қарздиҳии ташкилотҳои қарзӣ кам гардидани хароҷотҳои иловагӣ, дастрасии аҳоли ба маҳсулоти қарзии нисбатан арзон мусоидат менамояд.</p> <p>Бинобар ин, роҳи ҳалли мушкилот дар қабули қарор мазкур дида мешавад.</p> <p>Инчунин, дар ҳолати қабул нагардидани иловаҳо ба қарори (Дастурамали) мазкур, барои дар сатҳи зарурӣ амалӣ намудани дурнамои нақшаи қарздиҳии ташкилотҳои қарзӣ, метавонад монеа эҷод намояд.</p>
Ифодаи мақсадҳои даҳлати давлат.	Бонки миллии Тоҷикистон мақоми танзиму назорат ва

батанзимдарории ташкилотҳои қарзии молиявӣ буда, стандартҳои назорати фаъолияти онҳоро таҳия намуда, тартиби татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва тавсияҳои ҳудро муқаррар менамояд.

Дар асоси дархости ташкилотҳои қарзӣ ва талаботи низомнома “Оид ба реҷаи махсуси танзим” тибқи фармони раиси Бонки миллии Тоҷикистон аз 29 апрели соли 2022, №52/фф “Дар бораи таъсиси Гурӯҳи корӣ оид ба татбиқи реҷаи махсуси танзим” Гурӯҳи корӣ аз ҳисоби мутахассисони воҳидҳои сохтории дахлдори Бонки миллии Тоҷикистон таъсис гардида, реҷаи махсуси танзим ҷиҳати таҳти назорати Бонки миллии Тоҷикистон дар муҳити маҳдуд санҷиши маҳсулоти наву инноватсионӣ – қарзи муштарак ба муштариён бо мақсади дастрас намудани қарзҳои хурд барои фаъолияти соҳибкориву кишоварзӣ дар минтақаҳои гуногун ба роҳ монда шуд.

Бояд қайд кард, ки муштариён ба истифодабарии маҳсулоти наву инноватсионӣ, бо сабаби паст будани меъёри фоизӣ қарз талаботи зиёд изҳор намуданд ва ҳангоми амалигардонии маҳсулоти наву инноватсионӣ, бо сабаби зиёд

	<p>будани талабот ташкилотхое, ки дар онҳо раванди қайдгардида ба роҳ монда шуда буд, ба нишондиҳандаҳои назаррас ноил гардиданд.</p> <p>Ҳамин тариқ аз натиҷаҳои бадастоварда, Гурӯҳи корӣ татбиқи речаи махсуси танзим (қарзи муштарак - маҳсулоти нави инноватсионӣ)-ро бобарор арзёбӣ намуд.</p> <p>Мақсади ворид намудани иловаҳо ба дастурамали мазкур ин паст намудани фоизи қарз бо роҳи аз байн бурдани хароҷотҳои иловагӣ ва дастрасии аҳоли ба захираҳои молиявии ташкилотҳои қарзии хурд ва фондҳои қарзии хурд мебошад.</p>
<p>Тавсифи мухтасари лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии пешниҳодшуда, аз ҷумла чораҳои пешбининамудаи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии пешниҳодшуда, уҳдадорӣ ва маҳдудиятҳо барои субъектҳои соҳибкорӣ, асосноккунии интиҳоби роҳи ҳалли чунин мушкилот.</p>	<p>Дар заминаи қабул гардидани иловаҳо ба қарори мазкур, ба роҳ мондани тартиби пешниҳоди қарзи муштарак тариқи воҳидҳои сохтории дигар ташкилотҳои қарзӣ пешбинӣ карда мешаванд.</p> <p>Пешниҳоди қарз тариқи воҳидҳои сохтории дигар ташкилотҳои қарзӣ танҳо тавассути бастани шартномаи (созишномаи) сурат мегирад.</p> <p>Ташкилоти қарзии хурд ва фонди қарзии хурд бояд сиёсатҳоро оид ба шароит ва шартҳо барои пешниҳоди қарзи мазкур дошта бошад, ки аз тарафи шурои нозирон (шурои</p>

	<p>парасторон) тасдиқ шудааст.</p> <p>Дар лоиҳаи иловаҳо ба қарор (дастурамал)-и мазкур чораҳои зерин андешида шудаанд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тартиби додани қарзи муштарак тариқи воҳидҳои сохтории дигар ташкилотҳои қарзӣ ба роҳ монда мешавад; - тартиби додани қарзи муштарак дар асоси талаботи дастурамали мазкур бо назардошти иловаҳои воридшуда бо санадҳои меъёрии дохилии ташкилотҳои қарзӣ ба танзим дароварда мешавад. <p>Лоиҳаи иловаҳо ба ташкилотҳои қарзӣ уҳдадорихои зеринро пешбинӣ менамояд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мутобиқ намудани санадҳои меъёрии дохилии ташкилотҳои қарзӣ ба талаботи мазкур; - ба роҳ мондани муносибати дуҷониба тариқи бастанӣ шартнома. <p>Маҳдудияте, ки дар лоиҳаи иловаҳо пешбини мегардад, ғайриимкон гардидани пешниҳоди қарзи муштарак бидуни бастанӣ шартнома мебошад.</p>
<p>Тавсифи роҳҳои ҳалли мушкилоти баррасишуда (бидуни таҳияи санади меъёрии ҳуқуқӣ)</p>	<p>Бояд қайд кард, ки ташкилотҳои қарзии хурд ва фондҳои қарзии хурд дорои васеи воҳидҳои сохторӣ дар минтақаҳои гуногуни кишвар</p>

доро намебошанд ва ё умуман надоранд, ки ин дар раванди азхуд кардани захираҳои молиявӣ дар минтақаҳои гуногуни кишвар монеа мешавад. Таъсис додани воҳидҳои сохторӣ баҳри ба роҳ мондани танҳо як амалиёти қарзӣ хароҷоти зиёдро талаб менамояд, ки аксар ташкилотҳои мазкур имконияти таъсис додани воҳидҳои сохториро надоранд.

Инчунин, таъсиси воҳидҳои сохторӣ арзиши қарзро зиёд менамояд.

Дар мавриди ворид гардидани иловаҳо ба қарор (Дастурамал) ташкилотҳои қарзии хурд ва фондҳои қарзии хурд имконият пайдо менамоянд, ки дар ҳамкорӣ бо дигар ташкилотҳои қарзӣ бо воситаи воҳидҳои сохтори онҳо, қарз пешниҳод намуда, дастрасии аҳолиро ба маҳсулотҳои қарзӣ (паст гардидани фоизи қарз) бо роҳи аз байн бурдани хароҷотҳои барзиёд васеъ намоянд.

Дигар роҳҳои ҳалли мушкилот санҷида дида баромада шуданд аммо натиҷа надод. Бинобар ин роҳи ҳалро танҳо дар қабули иловаҳо ба Дастурамали №255 дар бораи тартиби додани қарз ва ҳисоб кардани фоиз дар ташкилотҳои

	қарзӣ дида мешавад.
<p>Арзёбии мухтасари хароҷоти буҷети давлатӣ ва оқибатҳои иҷтимоию иқтисодӣ дар сурати қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ</p>	<p>Қабули лоиҳаи қарори мазкур (иловаҳо ба дастурамали мазкур) аз буҷети давлатӣ хароҷоти иловагиро талаб намекунад. Дар ҳолати қабули иловаҳо хароҷотҳое, ки барои пешниҳоди қарз сарф мешаванд нисбатан кам гардида, имконияти самаранок истифода намудани захираҳои қарзиро дар ташкилотҳои қарзии хурд ва фондҳои қарзии хурд зиёд менамоянд ва ба оқибатҳои мусбии иҷтимоию иқтисодии зерин оварда мерасонад:</p> <p>Оқибатҳои иҷтимоӣ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дар сурати қабул гардидани иловаҳо ба дастурамали мазкур ташкилотҳои қарзии хурд ва фондҳои қарзии хурд, ки дар низоми бонкии кишвар фаъолият мекунанд, сиёсати қарзии худро таҳия намуда, ба аҳолии кишвар хизмартасонии қарзиро тариқи воҳидҳои сохтории дигар ташкилотҳои қарзӣ пешниҳод менамоянд; - барои ҷалби сармояи дохиливу хориҷӣ ва рушди низоми бонкӣ заминаи мусоид фароҳам меорад; - сари вақт қонеъ гаштани талаботи муштариёни ташкилоти қарзӣ ва дар маҷмӯъ беҳтар гардидани фазои

	<p>қарздиҳӣ ва хизматрасонии бонкӣ дар кишвар ва ғ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - боиси тақвият бахшидани низоми бонкии кишвар, беҳтар гардидани вазъи молиявии ташкилотҳои қарзӣ, осон гардидани тартиби қарздиҳӣ, беҳтар шудани мониторинги сандуқи қарзӣ, коҳиш додани хавфи қарзӣ, такмил ёфтани қарздиҳии онҳо ва рушди соҳибкории хурду миёна, ба зиёд гардидани ҷойҳои корӣ мегардад. <p>Оқибатҳои иқтисодӣ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зиёд гардидани ҳаҷми қарздиҳӣ ва паст шудани меъёри фоизи қарзҳои пешниҳодшаванда; - кам гардидани хароҷотҳои амалиётии ташкилотҳои қарзии хурд ва фондҳои қарзии хурд; - зиёд гардидани ҷойҳои корӣ.
<p>Нишондиҳандаҳои арзёбии инкишоф ва даврияти ҷамъоварии он</p>	<p>Нишондиҳандаҳои арзёбии инкишоф вобаста ба иловаҳо ба Дастурамали мазкур ин:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ба роҳ мондани раванди нави қарздиҳӣ (қарзи муштарак); 2) сатҳи дастрасии аҳоли ба маҳсулотҳои қарзии нисбатан арзон тариқи қарзҳои муштарак. <p>Бояд қайд намуд, ки даврияти натиҷагирӣ оид ба татбиқи амалии иловаҳо ба Дастурамали мазкур, бо назардошти таҳлили ҳисоботҳои молиявии</p>

	ташкilotҳои қарзӣ, инчунин санҷишҳои ҳамаҷонибаи онҳо, ки тибқи нақшаи гузаронидани санҷишҳои ташкilotҳои қарзӣ муайян гардидааст, ба роҳ монда мешавад.
Санаи эҳтимолии мавриди амал қарор додани санади меъёрии ҳуқуқӣ дар сурати қабули он.	28.02.2024

Муовини раис

Шарифзода Ф.Ҳ.

